

BEHAVIOR ANALYST CERTIFICATION BOARD
DAVRANIŞ ANALİSTİ SERTİFİKASYON KURULU

Davranış Analistleri için Mesleki ve Etik Uygunluk Kuralları

Çeviri/Translated by: Elif Tekin-Iftar, Prof. Dr., Ph.D. in Special Education

Feragatname:

Bu çeviri genel referans amaçlı yapılmıştır. Çeviride olası küçük farklılıklar kullanılan terimleri etkilemiş olabilir. BACB, BACB belgelerinin çevirilerinin doğruluğu ile ilgili garanti vermez ve sorumluluk almaz.

Disclaimer:

This translation is offered as a general reference. Nuances in translation may impact the selection of terminology. The BACB does not warrant or guarantee the accuracy of translated versions of BACB documents.

Grateful acknowledgment is made to Celil Iftar for his comments and feedbacks for the translation.

Davranış Analisti Sertifikasyon Kurulu'nun (BACB'nin) Davranış Analistleri için Mesleki ve Etik Uygunluk Kuralları ("Kurallar") aynı kurumun Davranış Analistleri için Mesleki Disiplin, Etik Standartlar ve Sorumlu Yaklaşım için Ana Esasları'nı konsolide eder, günceller ve yerini alır. Kurallar davranış analistlerinin mesleki ve etik davranışlarına ilişkin 10 bölümü ve bir terimler sözlüğünü kapsar. 1 Ocak 2016'dan itibaren tüm BACB üyeleri, sertifika sahipleri ve başvuranlar bu Kurallara uymak zorundadırlar.

Davranış Analistleri için Mesleki Yaklaşımın Ana Esasları'nın orijinal metninde, yazarlar etik kurallar için aşağıdaki kurumlara gönderme yapmışlardır: American Anthropological Association, American Sociological Association, California Association for Behavior Analysis, Florida Association for Behavior Analysis, National Association of Social Workers, National Association of School Psychologists ve Texas Association of Behavior Analysis. Tüm bu mesleki kurumlara Kuralları dayandırdığımız açık modeller ve önemli rehberlikleri için teşekkür ederiz.

BACB Yönetim Kurulu'nca 7 Ağustos 2014 tarihinde onaylanmıştır.

2014 Davranış Analisti Sertifikasyon Kurulu ("BACB"), tüm hakları saklıdır. 11 Ağustos 2015.

1.0 Davranış Analistlerinin Sorumlu Yaklaşımı

- 1.01 Bilimsel Bilgiye Dayanma ^{RBT}
- 1.02 Yeterlik Sınırları ^{RBT}
- 1.03 Mesleki Gelişim ile Yeterliğin Sağlanması ^{RBT}
- 1.04 Bütünlük ^{RBT}
- 1.05 Mesleki ve Bilimsel İlişkiler ^{RBT}
- 1.06 Çoklu İlişkiler ve Çıkar Çatışmaları ^{RBT}
- 1.07 Sömürülebilir İlişkiler ^{RBT}

2.0 Davranış Analistinın Danışana Karşı Sorumluluğu

- 2.01 Danışanın Kabulü
- 2.02 Sorumluluk ^{RBT}
- 2.03 Danışma (Konsültasyon)
- 2.04 Hizmetlere Üçüncü Şahısların Dahil Olması
- 2.05 Danışanların Hak ve Ayrıcalıkları ^{RBT}
- 2.06 Gizliliğin Korunması ^{RBT}
- 2.07 Kayıtların Tutulması ^{RBT}
- 2.08 Kişisel Bilgileri Paylaşma (İfşaat) ^{RBT}
- 2.09 Uygulamanın/Müdahalenin Etkililiği
- 2.10 Mesleki İş ve Araştırmaların Belgelendirilmesi ^{RBT}
- 2.11 Kayıtlar ve Veriler ^{RBT}
- 2.12 Sözleşmeler, Ücretler ve Finansal Düzenlemeler
- 2.13 Faturalandırmada Doğruluk
- 2.14 Yönlendirme (Sevk) ve Ücretler
- 2.15 Hizmetlere Ara Verilmesi ya da Sonlandırılması

3.0 Davranışı Ölçme

- 3.01 Davranış Analizine Dayalı Ölçüm ^{RBT}
- 3.02 Tıbbi Danışma
- 3.03 Davranış Analizine Dayalı Ölçme Yapma İzni
- 3.04 Ölçüm Sonuçlarının Açıklanması
- 3.05 İzin-Danışan Kayıtları

4.0 Davranış Analistleri ve Davranış Değişirme Programı

- 4.01 Kavramsal Tutarlılık
- 4.02 Planlamaya Danışanın Dahil Edilmesi ve İzinin Alınması
- 4.03 Bireyselleştirilmiş Davranış Değişirme Programları
- 4.04 Davranış Değişirme Programının Onaylanması
- 4.05 Davranış Değişirme Programının Hedeflerinin Betimlenmesi
- 4.06 Davranış Değişirme Programının Başarısı için Koşulların Betimlenmesi
- 4.07 Uygulamayı Etkileyen Çevresel Koşullar
- 4.08 Ceza Uygulamalarında Dikkate Alınacak Noktalar
- 4.09 En Az Sınırlayıcı İşlem Süreçleri
- 4.10 Zararlı Pekiştiricilerden Kaçınma ^{RBT}
- 4.11 Davranış Değişirme Programlarını ve Davranış Analizi Hizmetlerini Sonlandırma

5.0 Süpervizör Olarak Davranış Analistleri

- 5.01 Süpervizörün Yeterliği
- 5.02 Süpervizörün İş Yükü
- 5.03 Süpervizör Yetkilendirmesi
- 5.04 Etkili Süpervizörlük ve Eğitim Tasarlama
- 5.05 Süpervizörlük Koşullarının Bildirilmesi
- 5.06 Süpervizyon Sunduğu Kimselere Geri Bildirim Sağlama
- 5.07 Süpervizörlüğün Etkilerini Değerlendirme

6.0 Davranış Analistinın Mesleğine Karşı Etik Sorumlulukları

- 6.01 İlkeleri Benimseme ve Yüceltme ^{RBT}
- 6.02 Davranış Analizini Yayma ^{RBT}

7.0 Davranış Analistinın Meslektaşlarına Karşı Etik Sorumlulukları

- 7.01 Etik Kültürü Desteklemek/Yüceltmek ^{RBT}
- 7.02 Başkalarının Etik İhlalleri ve Zarar Görme Riski ^{RBT}

8.0 Basın Açıklamaları

- 8.01 Yanlış ya da Yanıltıcı Açıklamalardan Kaçınma ^{RBT}
- 8.02 Fikri Haklar ^{RBT}
- 8.03 Başkalarının Açıklamaları
- 8.04 Medya Sunumları ve Medyaya Dayalı Hizmetler
- 8.05 Referanslar ve Reklam ^{RBT}
- 8.06 Şahsi Talep ^{RBT}

9.0 Davranış Analistleri ve Araştırma

- 9.01 Kanun ve Yönetmeliklere Uygunluk ^{RBT}
- 9.02 Sorumlu Araştırmanın Özellikleri
- 9.03 Bilgilendirilmiş İzin
- 9.04 Gizli Bilgilerin Didaktik ve Eğitsel Amaçlarla Kullanımı
- 9.05 Bilgilendirme
- 9.06 Proje ve Makale Değerlendirme
- 9.07 İntihal
- 9.08 Katkıların Bildirimi
- 9.09 Verilerin Doğruluğu ve Kullanımı ^{RBT}

10.0 Davranış Analistinın BACB'ye Karşı Etik Sorumlulukları

- 10.01 BACB'ye Doğru ve Kesin Bilgi Sunulması ^{RBT}
- 10.02 BACB'ye Zamanında Yanıt Verme, Rapor Sunma ve Bilgi Güncelleme ^{RBT}
- 10.03 Gizlilik ve BACB'nin Fikri Hakları ^{RBT}
- 10.04 Dürüstlük ve Kuraldışı Durumların İncelenmesi ^{RBT}
- 10.05 BACB Süpervizyonu ve Derslerin/Kursların Standartlarına Uygunluk ^{RBT}
- 10.06 Kurallara Aşına Olma
- 10.07 Sertifika Sahibi Olmayan Bireylerin Yanlış Sunumlarını Engelleme ^{RBT}

1.0 Davranış Analistinin Sorumlu Yaklaşımı.

Davranış analisti mesleğinin yüksek davranış standartlarını korur.

1.01 Bilimsel Bilgiye Dayanma. ^{RBT}

Davranış analistleri akademik ya da mesleki girişimlerinde, veya hizmet sunumları sırasında bilimsel ya da mesleki kararlar verirken, bilim insanları ve davranış analizi uzmanları tarafından elde edilmiş bilgiye dayanırlar.

1.02 Yeterliğin Sınırları. ^{RBT}

- (a) Tüm davranış analistleri, aldıkları eğitim ve deneyimleriyle orantılı olarak, yeterlilikleri çerçevesinde hizmet sunar, eğitim verir ve araştırma yaparlar.
- (b) Davranış analistleri yeni alanlarda (örneğin, yeni gruplar, teknikler, davranışlar) hizmet sunmadan, eğitim vermeden ya da araştırma yapmadan önce, bu alanlarda uzman kişilerden eğitim, süpervizyon ve/veya danışma alırlar.

1.03 Mesleki Gelişim ile Yeterliğin Sağlanması. ^{RBT}

Davranış analistleri alanlarındaki güncel bilimsel ve mesleki bilgileri takip eder ve beceri yeterliklerini sağlamak üzere uygun alanyazını okur, konferanslara ve çalıştaylara katılır, ek kurslara kaydolur ve/veya mesleki referanslar elde eder ve korur.

1.04 Bütünlük (Integrity). ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri doğru ve dürüst olurlar ve çevrelerini başkalarında doğru ve dürüst davranışı teşvik edecek şekilde düzenlerler.
- (b) Davranış analistleri başkalarının hileli, yasal ya da etik olmayan davranışlar sergilemelerine neden olabilecek durumları yaratmamaya dikkat ederler.
- (c) Davranış analistleri yerine getiremeyecekleri mesleki

taahhütler altına girmekten kaçınır ve görevlerini, mesleki sözleşme ve taahhütlerini yüksek nitelikte bir çabayla yerine getirirler.

- (d) Davranış analistlerinin davranışları üye oldukları sosyal ve mesleki çevrenin kanun ve etik kodlarına uygunluk gösterir.
- (e) Davranış analistinin etik sorumlulukları kanunla ya da bağlı oldukları kurumun politikası ile çelişirse, bu Kurallara bağlılığını belirtir ve sorumlu bir şekilde sorunu çözmek için kanuna uygun adımlar atar. *(Ayrıca bkz., 10.02a BACB'ye Zamanında Yanıt Verme, Rapor Sunma ve Bilgi Güncelleme)*

1.05 Mesleki ve Bilimsel İlişkiler.^{RBT}

- (a) Davranış analistleri, davranış analizi hizmetlerini yalnızca tanımlanmış, mesleki ve bilimsel bir ilişki ya da rol içinde sunarlar.
- (b) Davranış analistleri, davranış analizi hizmetlerini sunarken bu hizmetleri alanların tamamen anlayabileceği bir dil kullanırlar ve kavramsal olarak davranış analizi sistematığının içinde kalırlar. Hizmetlerin sunumundan önce, bu hizmetlerin doğası üzerine, ve ardından bulgular ve sonuçlar üzerine uygun bilgi sunarlar.
- (c) Yaş, cinsiyet, ırk, kültür, etnik grup, milliyet, din, cinsel yönelim, yetersizlik, dil ya da sosyoekonomik durumla ilgili farklılıklar davranış analistlerinin belli bir grup ya da bireyle ilgili çalışmasını belirgin şekilde etkilediğinde, davranış analistleri gerekli deneyimi, eğitimi, danışma ve /veya süpervizyon alarak hizmetlerinin yeterliğini sağlar ya da uygun şekilde sevk ederler.
- (d) Mesleki etkinlikleri sırasında davranış analistleri bireyler arasında yaş, cinsiyet, ırk, kültür, etnik grup, milliyet, din, cinsel yönelim, yetersizlik, dil, sosyoekonomik durum ya da kanunla yasaklanmış herhangi bir temelde ayrımcılık yapmazlar.
- (e) Davranış analistleri çalışmalarını sırasında etkileşimde oldukları kişilere karşı yaşları, cinsiyetleri, ırkları, kültürleri, etnik kökenleri, milliyetleri, dinleri, cinsel yönelimleri, yetersizlikleri, dilleri ya da sosyoekonomik

durumları ile ilgili bilerek zarar verici ya da küçük düşürücü davranışlar sergilemezler.

- (f) Davranış analistleri kişisel sorunları ve çelişkilerinin etkililiklerini azaltabileceğini bilirler. Davranış analistleri kişisel durumlarının hizmetlerini en iyi şekilde sunmalarını engelleyebileceği hallerde, hizmet sunmaktan kaçınırlar.

1.06 Çoklu İlişkiler ve Çıkar Çatışmaları. ^{RBT}

- (a) Çoklu ilişkilerin olası zararlı etkileri yüzünden, davranış analistleri böyle ilişkilerden kaçınırlar.
- (b) Davranış analistleri her zaman çoklu ilişkilerin olası zararlı etkilerine karşı duyarlı olmaları gerekir. Eğer davranış analistleri, öngörülemeyen unsurlardan dolayı, böyle bir ilişki ortaya çıkmışsa, onu ortadan kaldırır.
- (c) Davranış analistleri çoklu ilişkileri tanır ve danışan ve süpervizörleri bunların olası zararlı etkileri konusunda uyarır.
- (d) Davranış analistleri çoklu ilişkiye yol açacağından danışanlardan hediye kabul etmez ya da danışanlara hediye vermez.

1.07 Sömürülebilir İlişkiler. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri öğrenciler, süpervizyon sundukları kimseler, çalışanlar, araştırma katılımcıları ve danışanlar gibi üzerlerinde süpervizörlük ya da değerlendirme yetkisine sahip oldukları kişileri sömürmezler.
- (b) Davranış analistleri danışanlar, öğrenciler ve süpervizörlük sunduğu kimseler ile cinsel ilişkiye girmezler, zira bu durum kolayca kararları etkiler ve sömürüye yol açabilir.
- (c) Davranış analistleri danışanları, öğrencileri ve süpervizörlük sunduğu kimseler ile, mesleki ilişkilerinin bitiminden sonra en az iki yıl boyunca cinsel ilişkiye girmekten kaçınırlar.
- (d) Davranış analistleri, aşağıda belirtilen durumlar haricinde ve yazılı bir anlaşma olmadıkça, hizmetlerini takas yoluna gitmezler: (1) danışan ya da Süpervizyon sunduğu kimse tarafından talep edildiğinde; (2) hizmetlerin sunulduğu bölgede adet haline gelmiş olduğunda; ve (3) adil ve sunulan davranış analizi hizmetleriyle orantılı olduğunda.

2.0 Davranış Analistlerinin Danışana Karşı Sorumlulukları.

Davranış analistleri danışanların üstün yararını gözeterek çalışmakla yükümlüdür. Danışan terimi geniş bir kapsamda bireyi, anne-baba ya da veliyi, kurumsal bir temsilciyi, özel bir dernek ya da şirketi, davranış analistinin hizmet verdiği tüm kişileri kapsayacak şekilde kullanılmıştır.

2.01 Danışanın Kabulü.

Davranış analistleri sadece eğitimleri, deneyimleri, mevcut kaynakları ve kurumsal politikaları ile orantılı hizmetler talep eden birey ya da kurumları danışan olarak kabul eder. Sayılan koşulları aşan hallerde, referansları bu hizmetleri vermeye yeterli başka bir davranış analistinin süpervizörlüğü altında çalışmalıdırlar.

2.02 Sorumluluk. ^{RBT}

Davranış analistleri davranış analizi hizmetlerinden etkilenen tüm taraflara karşı sorumludurlar. Birden fazla sayıda tarafın danışan olarak nitelendirilebileceği hallerde taraflar arası bir hiyerarşi düzenlenmeli ve tanımlanan ilişkinin en başında taraflara bildirilmelidir. Davranış analistleri hizmetlerin birinci derecede öncelikli yarar sağlayacağını belirler ve bildirir ve onun üstün yararını gözeterek hareket eder.

2.03 Danışma (Konsültasyon).

- (a) Davranış analistleri danışanların üstün yararı çerçevesinde, izin alarak ve kanunlar ve sözleşmeye bağlı yükümlülükleri gözeterek, gerekli danışma süreçlerini ve sevkleri ayarlar.
- (b) Belirtildiğinde ve mesleki olarak uygun olduğunda, danışana uygun ve etkin hizmet sunmak amacıyla, davranış analistleri, başka uzmanlarla – davranış analizinin ilke ve felsefi varsayımları doğrultusunda - işbirliğine gider.

2.04 Hizmetlere Üçüncü Şahısların Dahil Olması

- (a) Davranış analisti üçüncü bir tarafın talebi ile bir birey ya da kuruma hizmet sunacağı zaman, hizmetlerine başlarken, mümkün olduğu ölçüde, taraflar arasındaki ilişkilerin doğasını ve olası çatışmaları belirlemelidir. Bu belirleme davranış analistinin rolünü (terapist, kurumsal danışman, uzman tanık), hizmetlerin ve elde edilecek bilginin kullanımını ve gizlilik ile ilgili sınırlılıklar olabileceğini de içerir.
- (b) Eğer davranış analistinin üçüncü tarafın varlığı nedeniyle çakışan roller üstlenmesi talebiyle karşılaşmasına yönelik öngörülebilir bir risk varsa, davranış analisti sorumluluklarının doğasını ve yönünü açıkça belirtmeli, tüm tarafları gelişimler hakkında bilgilendirmeli ve sorunu Kurallar çerçevesinde çözmelidir.
- (c) Yetişkin olmayan bir bireye ya da koruma altındaki bir grubun üyesine, üçüncü tarafın talebiyle hizmet verirken davranış analistleri hizmetlerin doğası ve ölçeği hakkında anne-babayı ya da vekili bilgilendirmeli ve tüm hizmet kayıtları ve verilere erişim haklarını gözetmelidir.
- (d) Davranış analistleri danışanın yararını tüm diğer taraflardan üstün tutmalı ve üçüncü taraf davranış analistinin önerileri ile çelişen taleplerde bulunduğu, bu çatışmaları danışanın üstün çıkarını gözeterek çözmelidir. Eğer söz konusu çatışma çözülemezse, davranış analistinin hizmetleri uygun geçiş sürecinin ardından sonlandırılabilir.

2.05 Danışanların Hak ve Ayrıcalıkları. ^{RBT}

- (a) Danışanın hakları önceliklidir ve davranış analisti danışanların kanuni hak ve ayrıcalıklarını korur.
- (b) Danışanlar ve süpervizörlük sunduğu kimselere, talepleri halinde, davranış analistinin referansları hakkında güncel ve doğru bilgi sunulmalıdır.
- (c) Görüşmelerin ve hizmet sunulan oturumların elektronik kayıtları için danışanlardan ve ilgili personelden izin alınmalıdır. Kayıtların farklı kullanımları için izin ayrıca ve özellikle istenmelidir.
- (d) Danışanlar ve süpervizörlük sunduğu kimseler hakları ve davranış analistinin mesleki uygulamaları hakkında şikayetlerini iş verene, uygun idari kurumlara ve BACB'ye

- bildirme yöntemlerine ilişkin bilgilendirilmelidirler.
- (e) Davranış analistleri sabıka kayıtlarına ilişkin her tür araştırma talebine uyum göstermelidirler.

2.06 Gizliliğin Korunması. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri birlikte çalıştıkları ya da danışmanlık yaptığı kişilerin gizliliklerini korumak için – bu gizliliğin kanunlar, kurumsal yönetmelikler ya da mesleki / bilimsel ilişkilerce tanımlanmış olabileceğini de unutmadan – gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.
- (b) Davranış analistleri gizlilik konusunu ilişkinin başlangıcında ve yeni durumların ortaya çıkması halinde devamında tartışmalıdır.
- (c) Özel yaşamın ihlalini en aza indirmek için, davranış analistleri sözel, yazılı ve elektronik iletişimin, danışmaların ve diğer bağlantıların yalnızca amaca ilişkin kısımlarını kullanırlar.
- (d) Davranış analistleri klinik ya da danışmaya dayalı ilişkilerde elde ettikleri bilgilerle, danışanlara, öğrencilere, araştırma katılımcılarına, süpervizyon sundukları kimselere ve çalışanlara ait verileri yalnızca mesleki/bilimsel gerekçelerle ve açıkça bu alanla ilgili kişilerle paylaşabilirler.
- (e) Davranış analistleri sosyal medyada danışanlar ve gözetim altındakilerle ilgili kimliklerini açığa çıkartabilecek hiç bir bilgiyi (yazı, fotoğraf, video) paylaşmamalıdır.

2.07 Kayıtların Tutulması. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri kontrolleri altındaki yazılı, otomatik, elektronik ya da başka bir biçimdeki kayıtların yaratılması, saklanması, erişimi, transferi ve silinmesi süreçlerinde uygun gizlilik koşullarını sağlarlar.
- (b) Davranış analistleri kayıtlarını, ilgili kanunlar, yönetmelikler, kurumsal politikalar ve burada yazılı Kurallara uygunluk çerçevesinde saklar ve ortadan kaldırırlar.

2.08 Kişisel Bilgileri Paylaşma (İfşaat). ^{RBT}

Davranış analistleri danışanın izni olmadan ve kanun tarafından mecburi addedilmiş, ya da aşağıda belirtilen haller dışında asla kişisel bilgileri açıklamazlar: (1) danışana gerekli mesleki hizmetlerin sunulabilmesi için, (2) uygun mesleki danışmaların yapılabilmesi için, (3) danışanları ya da başkalarını bir zarardan korumak için, (4) hizmetler karşılığı ücret alabilmek için - ki paylaşım amacın gerçekleşmesini sağlayacak asgari düzeyle sınırlı olmak zorundadır. Davranış analistleri her tanımlı ilişkinin başlangıcında izin aranması gerektiğini ve mesleki ilişkinin devamında da bunun süregiden bir uygulama olduğunu bilmelidirler.

2.09 Uygulamanın/Müdahalenin Etkililiği

- (a) Danışanların etkili uygulamalar alma hakları vardır (örn., araştırma alanyazınına dayalı ve danışana özgü olarak uyarlanmış). Davranış analistleri danışanları için bilimsel destekli, en etkili uygulamaları savunmak ve onları bu konuda eğitmek zorundadırlar. Etkili uygulamalar danışan ve toplum için hem kısa hem de uzun dönemde yarar sağlarlar.
- (b) Davranış analistleri belirlenmiş davranış değiştirme programı hedeflerine ulaşmak için uygun ölçü ve seviyede hizmet sunmakla sorumludur.
- (c) Birden fazla bilimsel destekli uygulama mevcut olduğunda, uygulamaya karar verirken aşağıdaki unsurlar – bunlarla sınırlı kalmadan – dikkate alınabilir: Etkililik ve maliyet, riskler ve yan etkiler, danışan tercihi ve uygulamacının eğitim ve deneyimi.
- (d) Davranış analistleri, mümkün olduğu ölçüde, her uygulamanın davranış değiştirme programına ve programın hedeflerine olası etkilerini gözden geçirir ve değerlendirir.

2.10 Mesleki İş ve Araştırmaların Belgelendirilmesi. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri kurumların ya da kanunların gereği, izlenebilirliğin sağlanması ve kendileri ya da başka uzmanlarca hizmetlerin sonradan gözden geçirilmesini sağlamak üzere mesleki çalışmalarını belgelendirmelidirler.
- (b) Davranış analistleri en iyi yöntem ve kanunlar çerçevesinde belgelendirmeyi uygun ayrıntı ve kalitede

yaratmak ve saklamakla yükümlüdür.

2.11 Kayıt ve Veriler. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri araştırma ve çalışmalarına ilişkin kayıt ve verileri ilgili kanunlar, yönetmelikler ve kurumsal politikalar çerçevesinde, burada yazılı Kurallara uygun olarak ve herhangi bir zamanda hizmetlerin denetlenmesine olanak verecek şekilde, yaratır, saklar, yayar, korur ve ortadan kaldırır.
- (b) Davranış analistleri – kanunda başka bir hüküm yer almadıkça – kayıt ve verilerini en az yedi (7) yıl saklamakla yükümlüdür.

2.12 Sözleşmeler, Ücretler ve Finansal Düzenlemeler.

- (a) Hizmetlerin sunulmasına başlamadan davranış analistleri tüm tarafların sorumluluklarını, sunulacak davranış analizi hizmetlerin kapsamını (ölçeğini) ve davranış analistin burada yazılı Kurallar çerçevesindeki yükümlülüklerini belirten yazılı bir sözleşmenin imzalanmasını sağlamalıdır.
- (b) Mesleki ya da bilimsel bir ilişkinin izin vereceği en erken zamanda, davranış analistleri danışanlarıyla ücret ve fatura düzenlemeleri ile ilgili mutabakata varmalıdır.
- (c) Davranış analistlerinin ücret uygulamaları kanunla uyumludur ve bu ücretleri yanlış sunmazlar. Eğer ödenecek para konusundaki sınırlılıklardan dolayı, hizmetlerde bir sınırlama olacaksa, mümkün olan en kısa zamanda bu durum danışanla görüşülmelidir.
- (d) Parasal koşullarda bir değişiklik olduğunda, finansal sorumluluk ve sınırlamalar danışanla tekrar ele alınmalıdır.

2.13 Faturalandırmada Doğruluk ve Açıklık

Davranış analistleri sunulan hizmetlerin doğasını, ücretleri, hizmeti sunanın kimliğini, ilgili sonuçları ve diğer gerekli açıklayıcı bilgileri faturada belirtirler.

2.14 Yönlendirme (Sevk) ve Ücretler.

Davranış analistleri hiç bir mesleki yönlendirme için para, hediye ya da başka bir fayda temin etmemeli ve sunmamalıdır. Yönlendirme değişik seçenekler içermeli ve danışanın gereksinimlerinin nesnel değerlendirilmesi ve gönderilenin dağıncılığıyla ilişkili olmalıdır. Bir yönlendirme yaparken ya da kabul ederken varsa taraflar arasındaki ilişkinin boyutları danışana açıklanmalıdır.

2.15 Hizmetlere Ara Verilmesi ya da Sonlandırılması.

- (a) Davranış analistleri danışanların ve süpervizörlük yaptığı kimselerin üstün yararını gözeterek, hizmetlere ara verilmesi ya da sonlandırılmasından kaçınmaya çalışır.
- (b) Davranış analistleri davranış analizi hizmetlerinin kesintisiz devamı için, beklenmeyen durumlarda (örn., hastalık, yetersizlik, hazır bulunamama, taşınma, doğal afet, maddi olanakların kesilmesi) makul şekilde ve zamanında müdahale eder.
- (c) İşe ya da sözleşmeye dayalı bir ilişkiye başlarken, davranış analistleri, iş ya da sözleşmenin sona erme olasılığını dikkate alarak, hizmet sorumluluğunun düzenli ve uygun bir şekilde sonlandırmak üzere, hizmetlerden yararlananın gönencini en yüksek öncelik kabul ederek gerekli düzenlemeleri yaparlar.
- (d) Sonlandırma sadece geçiş için gerekli çabalar gösterildikten sonra gerçekleşir. Davranış analistleri mesleki ilişkileri danışan: (1) artık hizmete gereksinim duymadığında, (2) hizmetten bir fayda sağlayamadığında (3) hizmetten zarar gördüğünde, ya da (4) sonlandırmayı talep ettiğinde, uygun şekilde sona erdirir. (*Ayrıca bkz., 4.11 Davranış Değişirme Programlarını ve Davranış Analizi Hizmetlerini Sonlandırma*)
- (e) Davranış analistleri danışanlarını ve süpervizörlük sunduğu kimseleri terk etmezler. Her hangi bir nedenle hizmetleri sonlandırmadan önce: Hizmet gereksinimlerini tartışır, uygun sonlandırma öncesi hizmetleri sunarlar, uygun şekilde alternatif hizmet sunanları önerirler, ve izin alma yoluyla diğer makul adımları atarak, sorumluluğun başka bir hizmet sunucuya zamanında aktarılmasını sağlarlar.

3.0 Davranışı Ölçme.

Davranış analistleri davranış analizine dayalı ölçümler için güncel araştırmalarda uygun amaçlar için önerilen ölçme tekniklerini kullanırlar.

3.01 Davranış Analizine Dayalı Ölçüm. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri önerilerde bulunmadan ya da davranış değiştirme programları geliştirmeden önce ölçümler yaparlar. Ölçüm yöntemi danışanın gereksinimine ve iznine, çevresel etkenlere ve diğer bağlamsal değişkenlere göre belirlenir. Davranış analistleri bir davranış azaltma programı geliştirmeden önce, işlevsel bir ölçüm yapmalıdırlar.
- (b) Davranış analistleri, davranış analizi geleneklerine bağlı kalarak veri toplamak ve davranış değiştirme programı geliştirebilmek için öneriler sunma ve karar vermeyi mümkün kılacak şekilde verileri grafiklerleştirmekle yükümlüdürler.

3.02 Tıbbi Danışma (Konsültasyon).

Davranış analistleri, üzerinde çalıştıkları davranışın tıbbi ya da biyolojik bir değişkenden etkilenmesi için en ufak bir makul şüphe duymaları halinde, tıbbi danışma (konsültasyon) almayı önerirler.

3.03 Davranış Analizine Dayalı Ölçme Yapma İzni.

- (a) Bir ölçüm yapmadan önce, davranış analistleri danışana kullanılacak yöntemleri, kimlerin katılacağını ve elde edilen bilgilerin nasıl kullanılacağını açıklamaları gerekir.
- (b) Davranış analistleri uygulamadan önce ölçüm yöntemleri ile ilgili danışanın onayını yazılı izin ile almalıdırlar.

3.04 Ölçüm Sonuçlarının Açıklanması.

Davranış analistleri danışanın anlayabileceği bir dil ile ve grafik sunumları kullanarak ölçüm sonuçlarını açıklamalıdırlar.

3.05 İzin-Danışan Kayıtları.

Davranış analistleri değerlendirme amacıyla danışanın kayıtlarını

başka bir yerden istemeden ya da başka bir yere göndermeden önce, danışanın onayını yazılı izin alma yoluyla alır.

4.0 Davranış Analistleri ve Davranış Değişirme Programı.

Davranış analistleri kavramlaştırmadan, uygulamaya ve nihayetinde sona erdirmeye kadar, davranış değişirme programının tüm boyutlarından sorumludur.

4.01 Kavramsal Tutarlılık.

Davranış analistleri davranış analizi ilkeleriyle kavramsal yönden tutarlı davranış değişirme programları tasarlar.

4.02 Planlamaya Danışanın Dahil Edilmesi ve İzninin Alınması.

Davranış analistleri davranış değişirme programının hazırlanmasına danışanı dahil eder ve iznini alır.

4.03 Bireyselleştirilmiş Davranış Değişirme Programları.

- (a) Davranış analistleri her bir danışanın kendine has davranışlarına, çevresel değişkenlerine, ölçüm sonuçlarına ve hedeflerine bağlı olarak bireysel davranış değişirme programları tasarlamalıdır.
- (b) Davranış analistleri başka uzmanların davranış değişirme programlarını kaynak göstermeden kullanmazlar (intihal).

4.04 Davranış Değişirme Programının Onaylanması.

Davranış analistleri davranış değişirme programına başlamadan ya da önemli değişikliklere gitmeden önce (örn., hedeflerde değişiklik yapılması, yeni yöntemlerin kullanılması) danışanın onayını yazılı izin yoluyla almalıdır.

4.05 Davranış Değişirme Programının Hedeflerinin Betimlenmesi.

Davranış analistleri uygulamaya geçmeden önce, davranış değişirme programının hedeflerini danışana yazılı olarak açıklar. Mümkün olduğu ölçüde, hedefe ulaşmak üzere uygulanacak

yöntemler için risk–yarar analizi yapılmalıdır. Program hedeflerinin açıklanması ve ulaşılması için kullanılacak yöntemler danışan – uygulamacı ilişkisi boyunca devam eden bir süreçtir.

4.06 Davranış Değiştirme Programının Başarısı için Şartların Betimlenmesi.

Davranış analistleri davranış değiştirme programının etkili olabilmesi için gerekli çevresel koşulları danışana açıklar.

4.07 Uygulamayı Etkileyen Çevresel Koşullar.

- (a) Eğer çevresel koşullar davranış değiştirme programının uygulanmasını engelliyorsa, davranış analistleri başka uzmanların yardımının (örn., başka uzmanların yapacağı ölçüm, danışmanlık ya da müdahale) istenmesini önerebilir.
- (b) Eğer çevresel koşullar davranış değiştirme programının uygulanmasını aksatıyorsa, davranış analistleri bu yetersizlikleri ortadan kaldırmaya çalışır, ya da bunları yazılı olarak tanımlar.

4.08 Ceza Uygulamalarında Dikkate Alınacak Noktalar.

- (a) Davranış analistleri mümkün olan durumlarda ceza uygulamak yerine pekiştirme kullanımını önerir.
- (b) Ceza uygulaması gerekliyse, davranış analistleri daima pekiştirme uygulamasını da davranış değiştirme programında alternatif davranış için kullanır.
- (c) Cezaya dayalı işlem süreçleri kullanmadan önce, davranışın ciddiyeti ve tehlikesi acil olarak itici yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılmıyorsa, davranış analistleri pekiştirmeye dayalı yöntemleri denemek için gerekli adımları atar.
- (d) Davranış analistleri itici işlem süreçlerinin daha yüksek düzeyde bir eğitim, gözetim ve denetim altında uygulanmasına dikkat eder. Davranış analistleri itici işlem süreçlerinin etkililiğini zamanında değerlendirmeli ve gerektiğinde davranış değiştirme programını uyarlamalıdır. Davranış analistleri itici işlem süreçleri artık gerekmediğinde sona erdirilmesi için hazır bir plana sahip

olmalıdır.

4.09 En Az Sınırlayıcı İşlem Süreçleri.

Davranış analistleri işlem süreçlerinin sınırlayıcılığını gözden geçirip, değerlendirir ve daima etkili olabilecekler arasında en az sınırlayıcı olanları önerir.

4.10 Zararlı Pekiştireçlerden Kaçınma. ^{RBT}

Davranış analistleri sağlığa ve danışanın gelişimine zararlı olabilecek, ya da etkili olması için aşırı motive edici işlemlerin gerekeceği maddelerin pekiştireç olarak kullanımını en aza indirir.

4.11 Davranış Değiştirme Programlarını ve Davranış Analizi Hizmetlerini Sonlandırma.

- (a) Davranış analistleri davranış analizi programını sonlandırmak için nesnel (ölçülebilir) ve anlaşılabilir ölçütler belirler ve bunları danışana açıklar. (*Ayrıca bkz., 2.15d Hizmetlere Ara Verilmesi ya da Sonlandırılması*)
- (b) Davranış analistleri bir dizi mutabık kalınmış hedefin gerçekleşmesi gibi – belirlenmiş bir ölçütlere ulaşılmasıyla danışana sunduğu hizmetleri sonlandırır. (*Ayrıca bkz., 2.15d Hizmetlere Ara Verilmesi ya da Sonlandırılması*)

5.0 Süpervizör Olarak Davranış Analistleri.

Davranış analistleri süpervizörlük yaparken, bu görevin sorumluluğunu tüm boyutlarıyla üstlenmelidirler. (*Ayrıca bkz., 1.06 Çoklu İlişkiler ve Çıkar Çatışmaları, 1.07 Sömürülebilir İlişkiler, 2.05 Danışanların Hak ve Ayrıcalıkları, 2.06 Gizliliğin Korunması, 2.15 Hizmetlere Ara Verilmesi ya da Sonlandırılması, 8.04 Medya Sunumları ve Medyaya Dayalı Hizmetler, 9.02 Sorumlu Araştırmanın Özellikleri, 10.05 BACB Süpervizörlüğü Gözetimi ve Kurs Standartlarına Uyum*)

5.01 Süpervizörün Yeterliği.

Davranış analistleri yalnızca kendi tanımlanmış yeterlik alanları

kapsamında gözetmenlik yaparlar.

5.02 Süpervizörün İş Yükü.

Davranış analistleri yalnızca olabilecekleri düzeyde danışmanlık iş yükü alırlar.

5.03 Süpervizörün Yetkilendirmesi.

- a) Davranış analistleri süpervizörlük sunduğu kimselere yalnızca yetkin, etik ve güvenli olarak yerine getirmeleri makul şekilde beklenebilecek sorumlulukları yüklerler.
- b) Eğer süpervizörlük sunduğu kimseler yetkin, etik ve güvenli şekilde çalışacak becerilere sahip değillerse, davranış analisti bu becerilerin kazanılması için gerekli ortamı yaratır.

5.04 Etkili Süpervizörlük ve Eğitim Tasarlama.

Davranış analistleri süpervizyon ve eğitimin kapsam olarak davranış analizine dayanmasına, etkili ve etik olarak tasarlanmasına ve lisanslama, sertifikalandırma ve diğer tanımlı hedefler için gerekenleri karşılmasına dikkat eder.

5.05 Süpervizörlük Koşullarının Bildirilmesi.

Davranış analistleri süpervizyon sürecinin başlamasından önce, süpervizyonun amacını, gereklerini, değerlendirme ölçütlerini, ve koşullarını yazılı olarak açıkça belirtir.

5.06 Süpervizyon Sunduğu Kimselere Geri Bildirim Sağlama.

- a) Davranış analistleri süpervizyon sunduğu kimselerin performansını arttıracak şekilde geri bildirim ve pekiştirme yöntemleri tasarlar.
- b) Davranış analistleri danışmanlığını sunduğu kimselerin performansına ilişkin sürekli olarak, belgelendirilmiş biçimde, zamanında geri bildirim sağlar. *(Ayrıca bkz., 10.05 BACB Süpervizyonu ve Derslerin/Kursların Standartlarına Uygunluk)*

5.07 Süpervizörlüğün Etkilerini Değerlendirme.

Davranış analisti kendi yürüttüğü süpervizyon etkinliklerinin sürekli değerlendirmesi için yöntemler tasarlar.

6.0 Davranış Analistinin Mesleğine Karşı Etik Sorumlulukları.

Davranış analistleri davranış bilimine ve davranış analizi mesleğine karşı sorumludurlar.

6.01 İlkeleri Benimseme ve Yüceltme. ^{RBT}

- a) Diğer tüm mesleki eğitimlerinin üstünde, davranış analistleri davranış analizi mesleğinin ilkelerini, etiğini ve değerlerini öncelikle dikkate alır ve yükseltir.
- b) Davranış analistleri davranış analizine dayalı mesleki ve bilimsel etkinlik ve derneklere katılmakla yükümlüdür.

6.02 Yaygınlaşan Davranış Analizi. ^{RBT}

Davranış analistleri sunumlar, tartışmalar ve farklı medya kanalları yoluyla davranış analizini kamuoyuna tanıtır.

7.0 Davranış Analistlerinin Meslektaşlarına Karşı Etik Sorumlulukları.

Davranış analistleri meslekleri çerçevesinde başka davranış analistleri ve farklı alanlardan uzmanlarla birlikte çalışırlar ve bu etik sorumlulukların her zaman farkında olmalıdırlar. (*Ayrıca bkz., 10.0 Davranış Analistlerinin BACB'ye Karşı Etik Sorumlulukları*)

7.01 Etik Kültürün Tanıtımı. ^{RBT}

Davranış analistleri iş çevrelerinde etik kültürü teşvik eder ve başkalarının burada yazılı Kurallar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar.

7.02 Başkalarının Etik İhlalleri ve Zarar Görme Riski. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri hukuki ya da etik bir ihlalin varlığına inanırlarsa, ilk olarak zarar olasılığı bulunup bulunmadığını, hukuki bir durum söz konusu olup olmadığını, rapor edilmesi zorunlu bir durum olup olmadığını ve ihlali ele alan bir kurum ya da dernek bulunup bulunmadığını belirler.
- (b) Bir danışanın kanuni hakları ihlal ediliyorsa, ya da zarar görme olasılığı varsa, davranış analistleri danışanı korumak için, ilgili mercilere başvurmak, kurumsal politikaya uymak, uygun uzmanlara danışmak gibi gerekli adımları, sayılanlarla sınırlı kalmamak üzere atmalı ve bu sorun karşısında yaptıklarını belgelendirmelidir.
- (c) Resmi olmayan bir çözüm yolu uygun görülecek olursa, ve bu çözüm gizlilik haklarını, ihlal etmeyecekse, davranış analistleri yaptıklarını belgelendirerek bu yolu izleyebilir. Sorun çözülmezse davranış analistleri durumu ilgili mercilere (örn., işveren, danışman, düzenleyici idare) iletir.
- (d) Sorun BACB'nin raporlama ölçütleri kapsamındaysa, davranış analistleri BACB'ye resmi bir şikayette bulunur. *(Ayrıca bkz., 10.02 BACB'ye Zamanında Yanıt Verme, Rapor Sunma ve Bilgi Güncelleme)*

8.0 Basın Açıklamaları.

Davranış analistleri mesleki hizmetleri, ürünleri, yayınları ya da davranış analizi mesleği hakkında basın açıklamaları yaparken burada yazılı Kurallara uygun davranırlar. Basın açıklamaları sayılanlarla sınırlı olmaksızın, ücretli/ücretsiz reklamları, broşürleri, basılı malzemeyi, rehberleri, özgeçmişleri, medyada kullanılacak görüşme ve yorumları, hukuki işlemlerde verilen ifadeleri, seminerleri ve sunumları, sosyal medyayı ve yayınları kapsar.

8.01 Yanlış ya da Yanıltıcı Açıklamalardan Kaçınma. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri ifade ederek, ima ederek ya da eksik bırakarak, araştırmaları, meslekleri ya da bağlı oldukları kişi ya da kurumlar hakkında yanlış, yanıltıcı, yanlış yönlendirici, abartılı, hileli açıklamalarda bulunmaz. Davranış analistleri davranış analizi çerçevesinde yaptıkları işlerle ilgili referans olarak sadece davranış analizi

- kapsamındaki derecelerini kullanırlar.
- (b) Davranış analistleri davranış analizi disiplini dışında müdahaleler kullanmaz. Böyle müdahaleler ancak kendi disiplinleri içinde alınmış eğitim ve sertifikalar kapsamında sunulabilir. Bu hizmetler davranış analizi uygulamaları ve BACB sertifikasyonundan aşağıdaki ibareyi kullanarak açıkça ayrılmalıdır. “Bu müdahalelerin doğası davranış analizine uygun değildir ve BACB sertifikam tarafından kapsanmamaktadır.” Bu ibare davranış analizine dayanmayan tüm müdahalelerin isimleri ve açıklamaları yanında yer almalıdır.
 - (c) Davranış analistleri davranış analizi kapsamında olmayan müdahaleleri öyleymiş gibi tanıtamazlar.
 - (d) Davranış analistleri davranış analizi kapsamında olmayan hizmetleri faturalarda, hesaplarda ya da ödeme taleplerinde davranış analizi hizmeti gibi gösteremezler.
 - e) Davranış analistleri davranış analizi kapsamında olmayan hizmetleri davranış analizi için sahip oldukları yetki dahilinde uygulayamazlar.

8.02 Fikri Haklar. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri markalı ya da telif hakkı gerektiren malzemeleri kanun tarafından belirlenen izinler olmaksızın kullanmazlar. Bu alıntıları belirtmeyi ve fikri haklara konu malzeme üzerinde müseccel marka işareti kullanmayı da içerir.
- b) Davranış analistleri seminerlerde, çalıştaylarda ve sunumlarda yazarlara uygun şekilde atıfta bulunur.

8.03 Başkalarının Açıklamaları. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri, kendi mesleki uygulamalarını, ürünlerini ya da etkinliklerini tanıtmak için başkalarını kullandıklarında, bu açıklamalardan mesleki olarak sorumludurlar.
- (b) Davranış analistleri gözetimleri altında olmayan kişilerin (örn., işverenler, yayıncılar, sponsorlar, kurumsal müşteriler ve medya kuruluşlarının temsilcileri) davranış analizi uygulamaları ya da mesleki ve bilimsel etkinlikler hakkında yanıltıcı ifadeler kullanmalarını önlemek için

- elinden gelen gayreti gösterir.
- (c) Eğer davranış analistleri başkaları tarafından yapılmış bu tip yanıltıcı ifadeleri öğrenirlerse, bunları düzeltirler.
 - (d) Davranış analistlerinin etkinliklerine ilişkin ücretli bir reklam, bağlamından niteliği açıkça anlaşılmıyorsa, reklam olduğu belirtilerek yayınlanmalıdır.

8.04 Medya Sunumları ve Medyaya Dayalı Hizmetler

- (a) Davranış analistleri burada yazılı Kurallara uyabilmek için, elektronik medya kullandıklarında (örn., video, e-öğrenme, sosyal medya, bilginin elektronik ortamda aktarımı) ilgili güvenlik ve sınırlılık bilgilerine sahip olmalıdırlar.
- (b) Davranış analistleri elektronik ortamda açıklamalar ya da sunumlar yaptıklarında, - yazılı izinleri olmadıkça - danışanlarının, süpervizyon sundukları kimselerin, öğrencilerinin, araştırma katılımcılarının, hizmetlerinden faydalanan diğer kişilerin kimliklerini belli edebilecek bilgileri paylaşmazlar.
- (c) Elektronik ortamda sunum yapan davranış analistleri katılımcıların kimliklerini gizli tutmak için gerekli önlemleri alarak, diğer katılımcılar tarafından tanınmamalarını ve tartışmalardan zarar görmemelerini sağlar.
- (d) Davranış analistleri seminerler, gösteriler, radyo/televizyon programları, elektronik ortam, makaleler, posta yoluyla gönderilen malzemeler, ya da başka bir kanal kullanarak açıklamada bulunurken, (1) ifadelerin davranış analizi alanyazınına ve uygulamalarına dayanmasına, (2) ifadelerin burada yazılı Kurallara uygun olmasına ve (3) yapılan öneri ya da yorumun alıcı ile bir hizmet sözleşmesi yaratmamasına dikkat ederler.

8.05 Referanslar ve Reklam. ^{RBT}

Davranış analistleri web sayfalarında ya da diğer elektronik/basılı malzemelerde mevcut danışanlarının ifadelerini reklam amaçlı kullanmazlar. Eski müşterilerin referansları kullanıldığında, kendiliğinden mi yoksa talebe bağlı olarak mı yazıldığı ve yazan kişi ile davranış analisti arasındaki ilişkinin kesin tanımını belirtilmeli ve ilgili tüm kanunlara uygun olmalıdır.

Davranış analistleri – ilgili kanunlara uymak koşuluyla – bilimsel bulguya dayalı hizmetlerini tanıtarak, personellerinin niteliklerini belirterek ve topladıkları ya da yayınladıkları verilerin sonuçlarını paylaşarak reklam yapabilirler.

8.06 Şahsi Talep. ^{RBT}

Davranış analistleri doğrudan ya da başkaları vasıtasıyla davetsiz olarak, konumları itibariyle etkiye açık, mevcut ya da olası kullanıcılardan iş talebinde bulunamazlar. Kurumsal davranış yönetimi ya da performans yönetimi hizmetleri, finansal pozisyonlarından bağımsız olarak, şirketlere pazarlanabilir.

9.0 Davranış Analistleri ve Araştırma.

Davranış analistleri bilimsel yeterlik ve etik araştırmanın tanımlanmış standartları çerçevesinde araştırma tasarlar, yürütür ve raporlaştırırlar.

9.01 Kanun ve Yönetmeliklere Uygunluk. ^{RBT}

Davranış analistleri araştırmalarını ilgili tüm kanun ve yönetmeliklerle, mesleki standartlara uygun olarak hazırlar ve yürütür. Davranış analistleri ayrıca, zorunlu raporlama gerekleri ile ilgili kanun ve yönetmeliklere de uyar.

9.02 Sorumlu Araştırmanın Özellikleri.

- (a) Davranış analistleri ancak bağımsız, resmi bir araştırma inceleme kurulunun onayını aldıktan sonra araştırma yaparlar.
- (b) Klinik ve insan hizmetleriyle birlikte uygulamalı araştırma yapan davranış analistleri danışan-katılımcıların uygulama ya da araştırmaya katılımlarında uymaları gereken gereklilikleri yerine getirmelidir.
- (c) Davranış analistleri araştırmalarını katılımcıların gönencini/iyilik halini ve itibarını dikkate alarak yürütür.
- (d) Davranış analistleri araştırmalarını sonuçların yanlış yönlendirici olmasını engelleyecek şekilde tasarlar.
- (e) Araştırmacılar ve yardımcılar ancak uygun şekilde eğitimini aldıkları ve hazırlandıkları görevleri yürütmeye

izinlidirler. Davranış analistleri yardımcılarının ya da danışmanlık sundukları kimseleri yürüttükleri araştırmalardan etik olarak sorumludur.

- (f) Eğer etik bir sorun net değilse, davranış analistleri, bunu bağımsız, resmi araştırma kurullarına, akranlara ya da diğer uygun makamlara danışarak çözmeye uğraşır.
- (g) Davranış analistleri ancak tanımlı bir ilişki içinde danışmanlık olarak başarılı bir araştırma yürüttükten sonra (örn., tez, bitirme projesi, özel araştırma projeleri) bağımsız olarak araştırma yürütürler.
- (h) Davranış analistleri danışanlarının, süpervizyon sundukları kimselerin, araştırma katılımcılarının, öğrencilerin ve birlikte çalıştıkları diğer kişilerin risklerini minimize ederek ve faydalarını maksimum düzeyde gözeterek araştırma yürütürler.
- (i) Davranış analistleri çalışmalarının kötü kullanımına yol açabilecek kişisel, finansal, sosyal, kurumsal ya da siyasi unsurların etkisini en aza indirmeye gayret ederler.
- (j) Davranış analistleri çalışmalarının kötü kullanıldığını ya da yanlış sunulduğunu öğrenirlerse bu durumu düzeltmek için gerekli adımları atarlar.
- (k) Davranış analistleri araştırma yürütürken çıkar çatışmalarından kaçınırlar.
- (l) Davranış analistleri katılımcılar ya da araştırmanın yürütüldüğü çevreyle çatışmayı minimize ederler.

9.03 Bilgilendirilmiş İzin.

Davranış analistleri katılımcıları ya da onların vasi ya da velilerini araştırmanın doğası hakkında anlaşılabilir şekilde bilgilendirir; katılım konusunda özgür olduklarını, katılmayabileceklerini, herhangi bir zamanda bir yaptırım söz konusu olmaksızın araştırmadan çekilebileceklerini, katılım konusunda kararlarını etkileyebilecek önemli unsurları belirtir ve araştırma hakkında yöneltebilecekleri soruları yanıtlar.

9.04 Gizli Bilgilerin Didaktik ya da Eğitsel Amaçlı Kullanımı.

- (a) Davranış analistleri bireysel ya da kurumsal danışanlarının, araştırma katılımcılarının ya da çalışma esnasında hizmet

sunmuş oldukları diğer kişilerin, yazılı izinleri ya da başka bir yasal izin olmadan, kişisel bilgilerini açıklayamaz.

- (b) Davranış analistleri katılımcıların – başkalarının tanınmamasını sağlayacak ve tartışmalardan zarar görmesini engelleyecek şekilde – kişisel bilgilerini, mümkün olan her durumda, gizler.

9.05 Bilgilendirme.

Davranış analistleri katılımcıya araştırmaya dahil olmasının akabinde bilgilendireceğini belirtir.

9.06 Proje ve Makale Değerlendirme.

Proje değerlendirme panellerinde ya da dergi makaleleri için hakem olarak görev yapan davranış analistleri, bu projelerde ya da makale taslaklarında belirtilen araştırmaları – ilk araştırmacıları tam ve açık olarak referans göstermedikçe – kullanarak araştırma yürütmekten kaçınır.

9.07 İntihal.

- (a) Davranış analistleri gereken her durumda başkalarının çalışmalarını tam ve açık olarak referans vererek alıntılar.
- (b) Davranış analistleri başkalarının yaptığı çalışmaların içeriğini kısmen de olsa kendisininmiş gibi sunmaz.

9.08 Katkıların Bildirimi.

Davranış analistleri araştırmaya katkıda bulunanları eş yazar olarak ekleyerek ya da dipnotlar koyarak belirtir. Birinci yazar olmak ve diğer krediler araştırmacıların – statülerini gözetmeksizin – mesleki ve bilimsel katkılarını doğru bir şekilde yansıtır. Diğer küçük katkılar uygun şekilde tanıtım yazısında ya da dipnotlarda belirtilir.

9.09 Verilerin Doğruluğu ve Kullanımı. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri veri uydurmaz ya da yayınlarında sonuçları tahrif etmez/çarpıtmaz. Eğer davranış analistleri yayınlarında bir hata bulurlarsa, bir düzeltme, geri çekme ya da uygun başka bir yolla bu durumu belirtirler.
- (b) Davranış analistleri çalışmalarının yorumunu

- değiştirebilecek bulguları yayınlamayı ihmal etmez.
- (c) Davranış analistleri daha önce yayınlanmış verileri orijinalmiş gibi göstererek kullanmaz. Bu uygun alıntılama ile yapılmış yeniden yayınlamaları engellemez.
- (d) Araştırma sonuçları yayımlandıktan sonra, davranış analistleri çıkardıkları sonuçları dayandırdıkları verileri, yeniden analiz yoluyla incelemek isteyen diğer uzmanlardan – katılımcıların mahremiyetinin korunabilmesi ve tescilli hakların ihlal edilmemesi şartıyla – saklamaz.

10.0 Davranış Analistlerinin BACB'ye Karşı Etik Sorumlulukları.

Davranış analistleri burada yazılı Kurallara ve BACB'ye diğer tüm standart ve kurallarına uymalıdır.

10.01 BACB'ye Doğru ve Kesin Bilgi Sunulması. ^{RBT}

- (a) Davranış analistleri BACB'ye gönderdikleri tüm başvuru ve belgelerde sadece doğru ve kesin bilgi sunarlar.
- (b) Davranış analistleri BACB'ye göndermiş olabilecekleri hatalı bilgileri en kısa zamanda düzeltirler.

10.02 BACB'ye Zamanında Yanıt Verme, Rapor Sunma ve Bilgi Güncelleme. ^{RBT}

Davranış analistleri BACB'nin belirttiği tüm son teslim tarihlerine – aşağıda sayılanlarla sınırlı kalmaksızın – uymalıdır.

Otuz (30) gün içinde BACB'ye rapor edilmesi gereken durumlar:

- (a) Burada yazılı Kuralların ihlali, ya da bir kamu kurumu, sağlık kurumu, üçüncü taraf veya eğitim kurumu tarafından disiplin soruşturması, yaptırım, dava açılması, suçlu bulunma, iddiaya itiraz etmeme hali. Usule ait not: Doğrudan davranış analizi mesleğiyle ya da kamu sağlığıyla ilgili bir suçtan dolayı hüküm giymiş kişiler kayıt ve sertifikasyon için, cezanın bitimi ya da şartlı tahliyenin ardından üç (3) yıl boyunca BACB'ye başvuruda bulunamazlar. (*Ayrıca bkz., 1.04d Bütünlük*)

- (b) Davranış analistinin adının geçtiği kamu sağlığı ya da güvenliği ile ilgili her tür ceza;
- (c) Davranış analistinin etkin uygulama yapmasını etkileyebilecek fiziksel ya da zihinsel bir rahatsızlık; ve
- (d) İsim, adres ya da e-posta adresinde değişiklik.

10.03 Gizlilik ve BACB'un Fikri Hakları. ^{RBT}

Davranış analistleri BACB'nin fikri mülkiyet haklarını – aşağıda sayılan durumlarla sınırlı kalmaksızın – ihlal etmez.

- (a) BACB logosu, ACS (Onaylanmış Ders Dizisi) logosu, ACE (Onaylanmış Sürekli Eğitim) logosu, sertifikalar, referanslar ve simgeler, belirtilenlerle sınırlı kalmaksızın tescilli markalar, BACB'nin sahip olduğu kayıt ve sertifikasyon işaretleri (BACB üyeliği çağrıştırmak üzere benzer şekilde yapılmış işaretler, ya da eğitsel bir ABA (Uygulamalı Davranış Analizi) sertifikasyonunun ulusal sertifikasyon olarak sunulması durumu dahil);
- (b) Belirtilenlerle sınırlı kalmaksızın, BACB'nin orijinal ve türetilmiş çalışmalar, standartlar, yöntemler, rehberler, kurallar ve meslek görev analizleri, çalışma grubu raporları, araştırmalar üzerindeki telif hakları;
- (c) BACB tarafından geliştirilmiş ve ticari sır niteliğinde olan tüm sınav soruları, madde bankaları, sınav şartnameleri, sınav formları ve sınav not çizelgeleri üzerindeki telif haklarına sahiptir. Davranış analistlerinin, nasıl ulaşımlı olurlarsa olsunlar, herhangi bir BACB sınav malzemesinin içeriğini açıklamaları yasaktır. Davranış analistleri kuşku duydukları her tür sınav içeriğine ya da BACB'ye ait başka bir fikri mülkiyet hakkına ilişkin ihlal ve/veya yetkisiz erişim durumunu en kısa zamanda BACB'ye rapor etmelidir. Bölüm 7.02'de tanımlanan gayri resmi çözüm çabası bu bölümde belirtilen acil raporlama gereği yüzünden geçersizdir.

10.04 Sınavlarda Dürüstlük ve Kuraldışı Durumların İncelenmesi. ^{RBT}

Davranış analistleri BACB'nin onayladığı sınav merkezlerinin kural ve yöntemleri ve sınav yöneticileriyle, gözetmenleri dahil olmak

üzere BACB'nin tüm kurallarına uymak zorundadırlar. Davranış analistleri BACB sınavlarında kuşku duydukları her tür kopya olayını ve diğer her tür kural ihlalini BACB'ye rapor etmelidir. Kural ihlalleri – sayılanlarla sınırlı kalmaksızın – BACB sınavlarına ya da cevap anahtarlarına yetkisiz erişim, cevapları kopyalama, bir başkasının kopya çekmesine izin verme, sınavın yürütülmesini engelleme, bilgilerde ve referanslarda tahrifat yapma ve BACB sınav içeriğine, sınavdan önce, sonra, ya da sınav sırasında yetkisiz erişim sağlamayı içerir. BASB sorularına erişim sağlayan herhangi bir site ya da bloğun kullanımı da bu yasak kapsamındadır. Eğer herhangi bir zamanda bir sertifika ya da başvuru sahibinin, sınav soruları sağlayan bir organizasyonla bağlantısı ortaya çıkarsa, girdiği sınavların, başvurusunun ya da sertifikasının iptali için derhal harekete geçilebilir.

10.05 BACB Süpervizörlüğü ve Derslerin/Kursların Standartlarına Uygunluk. ^{RBT}

Davranış analistleri kursların (devam eden eğitim etkinlikleri dahil) gözetim altındaki deneyimin, RBT eğitimi ve ölçümünün, ve BCaBA gözetiminin, eğer bu etkinlikler BACB standartlarına uyum amacı gözetiyorsa, BACB standartları çerçevesinde yürütülmesini sağlamalıdır. (*Ayrıca bkz., 5.0 Süpervizör Olarak Davranış Analistleri*)

10.06 Kurallara Aşına Olma.

Davranış analistleri burada yazılı Kurallara, diğer ilgili etik kurallara (etik davranışla ilgili lisanslama gerekleri ve davranış analistinin çalışmasına uygulanması dahil) aşına olmakla yükümlüdür. Bu standartlardan habersiz olmak ya da yanlış anlamak etik olmayan davranışla suçlanmaya karşı bir savunma değildir.

10.07 Sertifika Sahibi Olmayan Bireylerin Yanlış Sunumlarını Engelleme. ^{RBT}

Davranış analistleri sertifika sahibi olmayan (ve gerekliyse kayıtlı olmayan) uygulamacıları buldukları devletin lisanslama kurumlarına ve eğer BACB sertifika ya da kayıt statülerini yanlış tanıtırorsa BACB'ye rapor etmelidirler.

Davranış Analisti

Davranış analisti BCBA ya da BCaBA referansına sahip, BACB tarafından süpervizörlük yapma yetkisi verilmiş, ya da BACB Onaylı Kursların Koordinatörlüğünü yapan bireyleri ifade eder. Bu Kodun unsurları RBT'nin uygulamalarını da kapsadığında "davranış analisti" terimi davranış teknisyenini de içerir.

Davranış Analizi Hizmetleri

Davranış analizi hizmetleri açıkça davranış analizi özelliklerine ve yöntemlerine dayanan (örn., davranış bilimi) ve toplumsal olarak önemli yollarla davranış değiştirmek üzere tasarlanmış hizmetlerdir. Bu hizmetler – sayılanlarla sınırlı kalmaksızın – tedavi, ölçme, eğitim, tıbbi danışmanlık alma, başkalarının yönetim ve süpervizyonluğu, öğretim ve sürekli eğitim sunmayı içerir.

Davranış Değiştirme Programı

Davranış değiştirme programı belirlenen hedeflere ulaşmak için her bir ölçüm ve tedavi görevinin teknik detayını içeren, resmi, yazılı bir belgedir.

Danışan

Danışan terimi bir davranış analistinin sunduğu mesleki hizmetlerden yararlanan herhangi bir kişiyi ifade eder. Terim – sayılanlarla sınırlı kalmamak üzere – :

- (a) Hizmetleri doğrudan alanları;
- (b) Hizmeti alanların anne-babalarını, akrabalarını, kanuni temsilci ya da velilerini;
- (c) Davranış analistinin hizmetleri için, işveren, temsilci, kurumsal temsilci, ya da sözleşmede üçüncü taraf konumunda olanları ve
- (d) Hizmetlerden faydalandığı bilinen veya normalde danışan ya da danışan temsilcisi olarak adlandırılabilir kişiler içerir.

Danışan terimi, eğer davranış analisti doğrudan üçüncü bir tarafça ücreti ödenerek sözleşme yapmadıysa, üçüncü tarafları içermez.

İşlevsel Değerlendirme

İşlevsel davranış değerlendirmesi olarak da bilinen işlevsel değerlendirme,

sorunlu davranışın olası çevresel nedenlerini ölçmek için kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemler dolaylı ölçümleri (örn., görüşmeler, derecelendirme ölçekleri), doğal ortamda doğrudan gözlemi, (örn., ÖDS kaydı) ve deneysel davranış analizini içerir.

Çoklu İlişkiler

Çoklu ilişki davranış analistinin danışan ya da danışana çok yakın biriyle aynı anda hem davranış analizi bağlamında hem de bu bağlam dışında bir rol üstlendiği ilişkileri ifade eder.

Basın Açıklamaları

Basın açıklamaları – sayılanlarla sınırlı kalmaksızın – ücretli ya da ücretsiz reklamları, broşürleri, basılı malzemeleri, rehberleri, özgeçmişleri, medyada kullanım amaçlı görüşme ve yorumları, hukuki işlemlerde verilen ifadeleri, seminerleri, sunumları, sosyal medyayı ve yayınları içerir.

Araştırma

Genellikle sunum ve yayınlar aracılığıyla genelleştirilebilir bilgi üretmek amacıyla tasarlanmış veriye dayalı etkinlik. Deneysel bir tasarımın kullanımı tek başına araştırma anlamına gelmeyebilir. Önceden toplanmış verilerin sunum ve yayını Bölüm 9.0'da (Davranış Analistleri ve Araştırma) belirtilen ileriye yönelik araştırmalara dair (örn., 9.02a) unsurlardan muafır. Ancak Bölüm 9.02'de yer alan diğer tüm ilgili unsurlar (örn., 9.01 Kanun ve Yönetmeliklere Uygunluk, 9.03 Danışanla ilgili veri kullanımı için Bilgilendirilmiş İzin) geçerlidir.

Araştırma İnceleme Kurulu

Tanımlanmış amaçları araştırmalara katılan insanların etik haklarını korumak üzere araştırma önerilerini inceleyecek olan uzmanlar grubu. Bu kurul bir hükümet ya da üniversitenin resmi organı (örn., Kurumsal İnceleme Kurulu, İnsan Araştırmaları Komitesi), bir hizmet ajansı içinde yer alan bir komite, ya da bu amaçla oluşturulmuş bağımsız bir kurul olabilir.

Danışanların Hak ve Ayrıcalıkları

Danışanların hak ve imtiyazları insan haklarını, hukuki hakları, davranış analizi çerçevesinde belirlenmiş hakları ve danışanın yararına oluşturulmuş kurumsal ya da idari kuralları içerir.

Risk-Yarar Analizi

Bir risk – yarar analizi belli bir müdahale için olası risklerle (örn., sınırlılıklar, yan etkiler, maliyetler) sağlanacak yararın (örn., tedavi sonuçları, etkinlik,

tasarruf) hassas değerlendirmesini ifade eder. Bir risk – yarar analizi beklenen yararın risklerden üstün olduğu hareket tarzını belirleyerek sonuçlanmalıdır.

Hizmet Kayıtları

Bir danışanın hizmet kayıtları, sayılanlarla sınırlı kalmaksızın, yazılı davranış değiştirme planlarını, ölçümleri, grafikleri, ham veriyi, elektronik kayıtları, ilerleme özetini, ve yazılı raporları içerir.

Öğrenci

Öğrenci bir kolej ya da üniversiteye devam eden bir bireydir. Burada yazılı Kurallar davranış analizi eğitimi alan öğrencileri bağlar.

Süpervizyon Hizmeti Alan Danışanlar (Supervisee)

Süpervizyon hizmeti alan danışanlar, sundukları davranış analisti hizmetleri, tanımlı, mutabık kalınmış bir ilişki çerçevesinde başka bir davranış analisti tarafından denetlenen bireylerdir.

Telif hakkı © 2014 Davranış Analisti Sertifikasyon Kurulu'na (BACB) aittir. Bu çalışmanın elektronik ya da basılı kopyaları – ticari amaçlı çoğaltıp, dağıtmamak kaydıyla - kişisel, eğitimsel, ya da politika belirleme amaçlı kullanılabilir. Düzenleme ve lisanslama amacıyla yapılmamış tüm kopyaların ilk sayfasında bu ibare yer almalıdır. “Telif hakkı © 2014 Davranış Analisti Sertifikasyon Kurulu'na (BACB) aittir. Tüm hakları saklıdır.” şeklinde alıntılanan özetlemelere izin verilir. Diğer tüm kullanım ve her tür ortamda yayın BACB'nin info@bacb.com adresine başvurularak elde edilebilecek yazılı iznini gerektirir.